

Framtida hemvist för skidorientering i Sverige

Svenska
Orienteringsförbundet

På förbundsmötet 2010 finns frågan om skidorientering på agendan och målsättningen då är att förbundsstyrelsen ska ges mandat av förbundsmötet att fatta ett beslut om eventuell överföring av skidorientering (SkidO) från Svenska Skidförbundet (SSF) till Svenska Orienteringsförbundet (SOFT) i ett senare skede och under sådana förutsättningar att förbundets övriga verksamhet ej påverkas negativt.

Bakgrund

Under 2009 erhöll förbundsstyrelsen en skrivelse från det svenska seniorlandslaget i skidorientering, där dessa argumenterar för en överföring av skidorientering från SSF till SOFT.

Denna fråga har tidigare varit uppe till diskussion i SOFT, senast vid förbundsmötet 2000. Då hade frågan lyfts genom en motion från Västmanlands OF. Förbundsmötets beslut blev den gången att avslå förslaget. Bland de argument som framfördes fanns bland annat avsaknaden av ett ställningstagande från utövarna av SkidO.

När frågan nu aktualiserats direkt från de mest aktiva finner styrelsen att det är dags att åter lyfta frågan till förbundsmötet om en eventuell överföring av SkidO till SOFT. Förbundsstyrelsens ledamöter är eniga om att ur ideologisk synpunkt förorda en överföring, men att de ekonomiska aspekterna måste utredas och klarläggas innan ett beslut kan fattas i frågan.

Under hösten 2009 har SSF kontaktats i syfte att få ett klarläggande kring deras syn på en eventuell överföring samt att få underlag för de ekonomiska och andra förutsättningarna. Svaret, som dröjde till runt årsskiftet 09/10, blev att skidförbundets styrelse ställer sig positiva till en eventuell överföring.

På SOFT-styrelsens uppdrag tillsattes under december 2009 en utredning, i första hand för att klargöra de ekonomiska aspekterna kring en eventuell överföring. Den utredningen gick ej att färdigställa inför styrelsens möte i januari, vilket var nödvändigt om styrelsen skulle kunna lägga fram ett konkret förslag om överföring till förbundsmötet 2010.

Det här dokumentet är sammanfattning av den utredningen.

Varför ligger SkidO inom SSF och inte inom SOFT?

Internationellt är Sverige närmast unikt avseende hemvist för SkidO. I alla länder som har grenen SkidO är det organiserat under motsvarande lands orienteringsförbund, med undantaget Danmark, där SkidO tekniskt ligger i Skidförbundet men utan verksamhet. Den danska verksamheten sker i de danska orienteringsklubbarna och det är det Danska Orienteringsförbundet som bevakar och sprider information om SkidO i takt med att det är allt fler MTB-orienterare som tränar SkidO och en vinter som denna också danska fot-orienterare.

Svaret på frågan är att för Sveriges del startade SkidO innan SOFT fanns och då hamnade det under det som idag är skidförbundet. SOFT är nu ett specialförbund med tre av de fyra grenar som IOF driver. Det finns alltså en naturlig

hemvist för SkidO idag i SOFT och som stämmer in med RF:s uppmaning om samma organisering nationell som internationellt.

Svenska
Orienteringsförbundet

Hur ser internationell och svensk SkidO ut idag?

Nedan anges kortfattat hur internationell och svensk SkidO ser ut idag.

Internationellt

Tjugofem länder deltog vid senaste VM i Japan (mars 2009). Ryssland, Finland, Sverige och Norge är de dominerande länderna. Sverige har genom åren varit väldigt framgångsrika vid internationella mästerskap, med sammanlagt 27 VM-guld sedan första VM arrangerades 1975.

Framgångar för svenska skidorienterare (seniorer) de senaste två åren:

- 1:a och 2:a plats för herrar i världscupen 07/08 individuellt
- 1:a herrar och 3:a damer världscupen 07/08 stafett
- VM: 1 guld, 2 silver och 3 brons
- EM: 2 guld, 1 silver, 3 brons individuellt. 1 guld stafett.

På juniorsidan är framgångarna följande de två senaste åren:

- JVM: 3 guld, 4 silver och 4 brons
- UEM: 4 guld 2 silver

VM arrangeras vartannat år, EM varje år (från och med 09/10). En serie med World Cup tävlingar arrangeras de år VM inte arrangeras. Under säsongen 09/10 genomförs fyra WC tävlingar i respektive Ryssland, Bulgarien, Rumänien och Sverige (Ånn, mars). JVM och EUM arrangeras varje år.

Under säsongen 10/11 kommer VM att arrangeras i Sverige (Tännaldalen, mars).

Inom IOF finns SkidO som en av de fyra grenar IOF driver. Inom samarbetsorganet NORD förbereder man internationella frågor, även de som rör SkidO.

Nationellt

Uppskattningsvis finns det ca 400 aktiva (tävlande) skidorienterare som tillhör ca 40 klubbar i Sverige. Det genomfördes under säsongen 08/09 ca 50 officiella tävlingar. Därtill kommer ett större antal inofficiella träningstävlingar.

Positivt är att många distrikt den snörrika säsong 09/10 arrangerat DM i en eller flera former. Med 20 distrikt och snitt 100 startande per distrikt (vilket kanske är väl högt, men i alla fall) är det 2000 SkidO åkare i Sverige och givetvis fler arrangörsklubbar (än de 40 nämnda ovan).

Det är nästan utan undantag orienteringsklubbar som arrangerar SkidO-tävlingar och träningar. Det är orienteringsklubbarna som har tillgång till kartor och terräng samt orienteringsteknisk utrustning som skärmar, SI/EMIT-enheter, etc.

Det genomförs varje år fullvärdiga SM, JSM, USM, URM samt VSM tävlingar.

Bredden har krympt de senaste åren, dock inte spetsen hos seniorer och juniorer. Rekryteringen sker främst från orienteringen, det är väldigt få skidåkare som går över till skidorientering. De flesta som aktivt håller på med SkidO håller också på med fot- och/eller MTB-orientering.

De allra bästa specialiserar sig på SkidO, men är normalt med och tävlar på hög nivå i fotorientering också.

Svenska
Orienteringsförbundet

Annonsering om tävlingsprogrammet för SkidO har under många år skett via Skogssport, men sker nu endast via skidförbundets tävlingskalender (vilket inte når ut till så många orienterare).

Statistiken för LOK-stödet är missvisande då merparten av aktiviteterna förs på orientering eller längd.

Skidgymnasierna i Mora och Älvsbyn samt skidhögskolan i Falun/Borlänge bidrar starkt till utvecklingen av de aktiva. Under 2010 kommer platser också att erbjudas vid Umeå Universitet.

De senaste tre åren har ett Riksläger för ungdomar genomförts i december, med årligen över ett hundra deltagare (merparten orienterare från orienteringsklubbar).

Varför flytta SkidO från SSF till SOFT?

Förutom att de elitaktiva vill flytta till SOFT så skulle det också vara en stor lättnad för orienteringsklubbarna att helt kunna verka inom SOFT:s regi istället för att dela upp verksamhet och arrangemang under två hattar med olika regler och system. Nedan argumenteras, utifrån sporten i sig, varför SkidO ska flytta till SOFT.

- Om SkidO ska ha en framtid som idrott i Sverige måste den ligga under ett förbund som vill vidareutveckla sporten, enligt SOFTs *Offensiv orientering* (se nedan).
- Det är de aktiva som brinner för sin sport och som helhjärtat satsar på att nå världseliten, som via ett brev till SOFT önskat att SkidO flyttas. De känner att stödet från SSF inte längre är tillräckligt!
- Intresset från SSF för att driva och utveckla SkidO blir allt mindre. SSF:s policy är att resurser ska tilldelas i förhållande till marknadsvärde på grenen.
- Med SSF:s nuvarande policy så kommer enbart de grenar som är ekonomiskt intressanta att överleva, vilket är de som är mediala, OS- eller arenaidrotter! Idrottsliga framgångar är mycket lågt värderade jämfört med ekonomiskt intressanta grenar.
- Det är inte av ekonomiska skäl som SkidO vill flytta till SOFT, det är för att hamna i ett förbund där grenen hör hemma och där grenen kan utvecklas i linje med IOF:s vision
- Om inte drivkraften finns i förbundet kan det bli svårt för SkidO att överleva på sikt!
- Geografiskt kan grenarna inom SOFT få en ökad jämvikt över landet, då SkidO är som störst i norra Sverige och har den längsta säsongen där.
- RF önskar samma organisation nationellt som internationellt (IOF). Detta kan ge en ökad resurstilldelning från RF, inklusive elitstöd.
- IOF arbetar för att få SkidO med som vinter OS-gren, vilket i nästa steg kan öppna för att fotorientering blir en sommar OS-gren. Här är det viktigt att SOFT agerar aktivt, vilket SSF inte gjort i nämnvärd grad. Arbetet med att få SkidO med som OS-gren påbörjades av IOF redan 1992, men SSF har inte bearbetat SOK i frågan. Ett argument som fanns i tidigare utredningar om SkidO:s hemvist var att FIS har en mycket stor påverkan på IOC, vilket inte IOF har i samma grad och därför skulle SSF vara en bättre hemvist för SkidO ur denna synpunkt. Allt tyder på att SSF inte uppvaktat FIS i denna fråga, så detta argument känns tomt. Viktigare är att hitta en hemvist där man brinner och arbetar aktivt för att få med SkidO som en vinter OS-gren.

Svenska
Orienteringsförbundet

- Så länge SkidO ligger under SSF så är det svårt att få uppmärksamhet kring tex:
  - det unika med tävlingsanmälan (med SI/EMIT-nr)
  - uppdaterade kartnormer från IOF
  - information från och påverkan genom IOF
  - utvecklingen av olika tävlingsformer
  - ett "rättvist och enkelt" sätt att redovisa LOK och SISU timmar för SkidO som vanligtvis är en integrerad del av orienteringsträningen i klubbarna
  - att orienteringsklubbarna och dess medlemmar går in i SSF tävlingskalender för att hitta information om tävlingar istället för via motsvarande från SOFT
  - vägval och sträcktider läggs ut på orienteringswebbar, inte på SSF:s webb
- Det skulle underlätta stort för orienteringsklubbarna och dess medlemmar om SkidO ligger under SOFT avseende ovanstående punkter.
- Eftersom det i stort sett är samma målgrupp som fotorienterar/MTB-orienterar och skidorienterar bör det kunna bli en bättre och mera homogen mediabevakning av grenarna om alla orienteringsgrenar finns inom samma förbund (hemsidan, Skogssport, pressmeddelanden, sponsor aktiviteter, utbildning, konferenser, klubbarbete, etc).

Synergier om SkidO flyttas över till SOFT

Det finns många olika synergier mellan SkidO och de tre grenar som SOFT idag har under sitt paraply. Nedan anges de viktigaste:

- Det är en nödvändighet med elitplaner och verksamhetsplaner för att utveckla en idrott. SkidO kan direkt kopplas mot det arbete som pågår inom **Offensiv orientering**.
- Alla IOF-grenar har kartan och orientering i fokus, dock med lite olika redskap. Alla grenar måste vidareutvecklas inom de tre områdena *förening*, *arrangemang* och *individ* för att bli framgångsrika.
- För att i framtiden komma ifråga avseende stöd från RF i olika former måste bland annat talang- och elitplaner finnas. Här måste det gå att samordna detta arbete så att en tillräckligt hög nivå etableras för samtliga orienteringsgrenar.
- SkidO och de befintliga SOFT-grenarna jobbar alla för att få del av RF:s elitstöd. Detta arbete bör kunna samordnas då alla jobbar under samma villkor, då ingen av grenarna är en OS-idrott.
- Alla IT stöd som SOFT har passar för SkidO; hemsida, tävlingsadministration, anmälan, tävlingsanalys, mm (vilket inte är fallet inom SSF).
- De klubbar som är aktiva inom SkidO behöver inte fundera på vilken aktivitet (träning, tävling, utbildning/SISU)/LOK) som hör till vilket förbund.
- SOFT har de naturliga kontakterna med IOF, där orienteringssporten utvecklas. Där drivs och utvecklas kartfrågor, arrangemang, arbetet med att få med orientering som OS-idrott, mm.
- Det finns stora synergier i grundträningen mellan orientering och SkidO. Många duktiga orienterare har åkt mycket skidorientering och gått på Mora Skidgymnasium; exempelvis Martin Johansson, David Andersson, Erik Rost och Eva Svensson. Detta område skulle kunna utvecklas mer. Att ha en bredare grundträning med inslag av längdskidåkning och mountainbike minskar riskerna för vissa typer av förslitningsskador som en del orienterare drabbas av.

Svenska
Orienteringsförbundet

- Inom marknadsarbetet får SOFT en utvidgad målgrupp – nu för hela året – att erbjuda sina sponsorer och samarbetspartners. Detta ökar möjligheten till ett bredare och mer komplett upplägg.
- Under 2009 har SOFT startat upp MTB-O som en ny gren i Sverige. Visst arbete och vissa typer av resurser bör kunna samverka/samordnas mellan dessa grenar, då säsongerna är tydligt separerade. Detta kan gälla exempelvis administration och eventuellt även jobbet som förbundskapten. Orienteringsmomentet mellan MTB-O och SkidO är väldigt lika, vilket borde möjliggöra att vissa träningssamlingar kan vara gemensamma för MTB och SkidO men även i vissa fall för fotorientering.

Ekonomi

Målsättning är att hitta en lösning så att förbundets övriga verksamhet ej påverkas negativt.

Vilken är en rimlig budget för att både få en fungerande verksamhet samt för att kunna vidareutveckla SkidO-sporten?

Behov till en administrativ tjänst på ca 50% som håller ihop verksamheten med IOF, distrikt, klubbar, regler, RF-rapportering, idrottslyftet, elit- och talangplaner, tävlingsadministration, etc etc och en 50-% tjänst som landslagsledare inkl juniorlandslaget. Kort summerat så behöver SkidO två halvtidstjänster och en påse pengar på ca 1 miljon. Önskebudget är totalt inkl administrativ personal på ca 2,0 miljoner för att ha en verksamhet som gör att SkidO som gren kan utvecklas och att dess landslag kan blomstra och säkra en god tillväxt.

Vad skiljer nuvarande situation från den som var för 10 år?

Flera olika utredningar har gjorts genom åren kring att flytta SkidO från SSF till SOFT, senast för ca 10 år sedan. Det centrala som skiljer denna gång från tidigare är följande:

- SOFT är idag ett förbund med tre grenar, vilka har olika behov och förutsättningar. Att lyfta in ytterligare en gren är idag mera naturligt (och enklare?), då organisation och rutiner finns för att hantera olika grenar.
- Styrelserna i SSF och SOFT är båda positiva till att verka för en flytt.
- De aktiva inom SkidO vill flytta från SSF till SOFT.
- Arrangörer av SkidO skulle se det som en stor lättnad om SOFT:s tävlingsadministrativa system och tävlingskalender kan användas .

Stockholm den 17 februari 2010

Pekka Nikulainen, Idrottschef
SkidO arbetsgrupp